

Retouradres Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de Leden van de commissie Bestuur

c.c. Leden van de gemeenteraad

Datum 21 augustus 2007
Kenmerk 2007/155409
Contactpersoon W. van Duijn
Doorkiesnummer 023-5113290
E-mai w.v.duijn@haarlem.nl
Bijlage Brief VNG, BB/U200701286 d.d.01-08-2007
Onderwerp Raadsmotie bestuursakkoord.

Geachte leden van de commissie Bestuur,

Bij de behandeling van de kadernota heeft uw gemeenteraad een motie aangenomen, waarbij het college werd verzocht tegen het bestuursakkoord te stemmen en de VNG te verzoeken met het rijk verder in gesprek te gaan om voor de goede plannen van het kabinet van voldoende middelen te voorzien. Dit omdat:

- Van € 1,1 miljard euro structureel geld genoemd in het bestuursakkoord, reeds € 600 miljoen was opgenomen in de septembercirculaire 2006 en daarmee reeds in onze gemeentebegroting. Bovendien komt deze toevoeging pas in 2011.
- Voor Haarlem en veel andere gemeenten de structurele uitkering van € 220 miljoen met ingang van 2010 uit het gemeentefonds komt te vervallen.
- Haarlem wordt geconfronteerd met de kosten van de Arbeidstijdenwet Brandweer, het flankerend FLO-beleid Brandweer en het verder professionaliseren van de rampenbestrijdingorganisatie waarvan de kosten niet of marginaal door het Gemeentefonds worden gedekt.
- Een aanzienlijk deel van de middelen die via de algemene uitkering worden ontvangen nodig zijn voor het opvangen van de verwachte loonkostenstijging in de CAO voor gemeentepersoneel, als gevolg van de afspraken die voor de Rijksambtenaren CAO zijn gemaakt.
- Onduidelijk is in hoeverre gemeenten de beleidsinitiatieven als het generaal pardon en de Centra voor jeugd en gezin zelf moeten financieren.

Zoals gevraagd door uw raad hebben wij hierover contact gezocht met de VNG. In bijgaande brief treft u de reactie aan van de VNG.

Hoogachtend,

Chris van Velzen

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Gemeente Haarlem
t.a.v. het college van B&W
Postbus 511
2003 PB Haarlem

GEMEENTE HAARLEM	
Zaak nr. 2007/140373	Doc nr.
Afd. CS/SB	Kopie --
Reg datum 03 AUG 2007	
Afdoen datum 14/09/2007	Ontv. bew. Hee
Behandelaar	Paraaf afgedaan

doorkiesnummer
(070) 373 8625

uw kenmerk
CS/SB/2007/140631 (Retro)

bijlage(n)

onderwerp
Bestuursakkoord

ons kenmerk
BB/U200701286

datum
01 augustus 2007

Geachte college,

Namens het bestuur beantwoord ik uw brief van 15 juli jl. inzake het bestuursakkoord 'Samen aan de slag' waarbij u ons informeert over de motie van de raad van Haarlem waarin het college van Haarlem wordt opgeroepen om niet in te stemmen met het bestuursakkoord. Reden daarvoor is dat de raad een ander beeld heeft bij de afspraak in het bestuursakkoord dat gemeenten 1,1 miljard euro structureel geld in het gemeentefonds krijgen, waarvan zij zelf de bestemming kunnen bepalen.

In onze ledenbrief (nr. 07/77) waarbij u de uitnodiging en de stukken hebt ontvangen voor onze Buitengewone algemene ledenvergadering is een toelichting opgenomen, waarin uitgebreid wordt ingegaan op de financiële aspecten van het bestuursakkoord. Deze toelichting is als bijlage bij deze brief toegevoegd.

U geeft aan dat 0,6 miljard euro van de 1,1 miljard euro aan structureel geld reeds was verwerkt in de septembercirculaire 2006 en daarmee ook in uw gemeentebegroting. Daarbij wijst u erop dat structurele toevoeging van 220 miljoen euro voor openbare orde en veiligheid niet is gerealiseerd en gemeenten worden geconfronteerd met extra kosten in verband met o.a. het Arbeidstijdenbesluit brandweer.

Postbus 30435 2500 GK Den Haag

Nassaulaan 12 2514 JS Den Haag Tel 070 373 83 93 Fax 070 363 56 82 www.vng.nl

Wij beseffen dat veel gemeenten de cijfers uit de septembercirculaire 2006 in hun begroting 2007 en meerjarenraming 2008-2011 hebben verwerkt. Het stond echter geenszins vast dat in het gemeentefonds kan worden voortgebouwd op de cijfers uit de septembercirculaire 2006. In het Bestuursakkoord is thans expliciet vastgelegd dat de normeringssystematiek in de komende vier jaar wordt gehandhaafd. Door deze afspraak is bereikt dat de accessen uit de septembercirculaire kunnen worden betrokken bij de berekening van de financiële ruimte voor de gemeenten in de jaren 2008-2011. Bovendien is met het bestuursakkoord de aanvankelijke oormerking van de accessen van tafel, waardoor gemeenten deze gelden naar eigen inzicht kunnen besteden. Eerder wilde het kabinet nog dat gemeenten 0,4 miljard euro van deze gelden verplicht zouden investeren in wijkaanpak en 0,15 miljard euro in lokale veiligheid.

Tegenover deze aanzienlijke extra ruimte in het gemeentefonds staat inderdaad dat de bestaande claims die binnen de scope van het bestuursakkoord vallen, waaronder de claim voor openbare orde en veiligheid, de Arbeidstijdenwet brandweer en huiselijk geweld, niet zijn gehonoreerd.

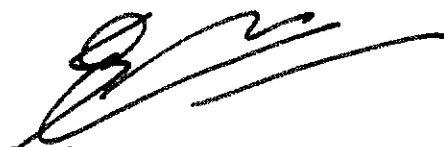
Voorts is van belang dat in het bestuursakkoord is afgesproken dat gemeenten het voordeel dat zij hebben als gevolg van een hogere uitstroom uit de Bijstand dan voorzien in de augustusraming van het CPB, gedurende vier jaar kunnen vasthouden. Dat bedrag zou kunnen oplopen tot enkele honderden miljoenen. Voor jeugd en gezin komt voor gemeenten in totaal 0,44 miljard euro beschikbaar in 2011. Het gaat daarbij onder meer om een brede doeluitering jeugd, die als decentralisatie-uitkering aan het gemeentefonds wordt toegevoegd.

Wij zijn ervan overtuigd dat onze bestuurlijke delegatie uiteindelijk het maximale financiële resultaat heeft bereikt. Daarbij heeft het kabinet een forse inspanning moeten leveren om de accessen op basis van de normeringssystematiek te financieren. Heropening van de onderhandelingen met het kabinet is om die reden niet aan de orde.

Wij hopen dat onze toelichting op de financiële gevolgen van het bestuursakkoord de raad van Haarlem ervan kan overtuigen dat in het bestuursakkoord voor gemeenten goede afspraken zijn gemaakt. Afspraken die de gemeenten in de komende jaren voldoende financiële ruimte geven. Desgewenst zijn wij graag bereid om u nadere toelichting te verschaffen en met u in overleg te treden.

Een afschrift van deze brief zal worden verzonden aan de colleges van burgemeester en wethouders van de G31-gemeenten.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mr. S.E. Korthuis
lid directieraad

Tabel 1. Stand septembercirculaire gemeentefonds 2006 (in mln. euro's, reële ruimte)

		2008	2009	2010	2011
Accres gemeentefonds ¹	+/+	253	435	551	611
Totaal	+/+	253	435	551	611

Stand Coalitieakkoord, februari 2007

In het Coalitieakkoord wordt de doorwerking naar het gemeentefonds van intensiveringen en ombuigingen op de rijksbegroting apart zichtbaar gemaakt.

Tabel 2. Effecten Coalitieakkoord op gemeentefonds (in mln. euro's, reële ruimte)

		2008	2009	2010	2011
Effect intensiveringen	+/+	150	275	400	550
Effect ombuigingen	-/-	322	368	460	506
Totaal		- 172	- 93	-60	+44

De groei van het gemeentefonds als gevolg van intensiveringen in het Coalitieakkoord (trap op) wordt geraamd op € 550 miljoen in 2011, de krimp als gevolg van de ombuigingen (trap af) op € 506 miljoen. De opbouw van de bedragen over de jaren loopt met een verschillende snelheid. In bijv. 2008 bedraagt het saldo van beide € 172 miljoen negatief. In het Coalitieakkoord was vastgelegd dat de met de intensiveringen gemoeide bedragen zouden zijn bestemd voor investeren in wijkaanpak (€ 400 miljoen) en lokale veiligheid (€ 150 miljoen). Dit zou betekend hebben dat slechts een beperkt aantal gemeenten zou meedelen in de plus van € 550 miljoen in 2011, terwijl alle gemeenten zouden moeten meedelen in de min van € 506 miljoen in 2011. Op deze manier zouden veel gemeenten in de komende vier jaar hebben moeten inleveren.

Stand Bestuursakkoord, juni 2007

In de aanloop naar het Bestuursakkoord is de VNG er in geslaagd het kabinet er van te overtuigen dat de gerichte aanwending van de € 550 miljoen voor wijkaanpak (€ 400 miljoen) en lokale veiligheid (€ 150 miljoen) in strijd is met de uitgangspunten van de normeringssystematiek. In het onderhandelaarsakkoord is overeengekomen dat deze bedragen vrij besteedbaar dus zonder oormerking of vastgestelde bestedingsdoelen in het gemeentefonds terecht komen.

Gevolg hiervan is dat het bedrag dat noodzakelijk is om de aanpak van 40 wijken in 18 gemeenten te financieren dus niet wordt gefinancierd uit het accres van het gemeentefonds. De minister van Wonen, Wijken en Integratie zal op een andere wijze financiële dekking moeten vinden voor de financiering van haar programma met de 40 wijken. Over de uitvoering van het programma zal de minister zelf afspraken met de betreffende gemeenten maken.

¹ Overigens geldt dat de cijferreeks naar de Stand van de septembercirculaire 2006 niet letterlijk is terug te vinden in de circulaire. Dat wordt veroorzaakt door het feit dat in september werd gewerkt met het lager pBBP-percentages dan op dit moment geldt.

BIJLAGE (bij de brief aan de gemeente Haarlem van 1 augustus 2007)

2 a. Toelichting bij de financiële aspecten Bestuursakkoord

Tijdens de ledenconsultaties die in juni over het Bestuursakkoord en het rapport 'De eerste overheid' hebben plaatsgevonden bleken er onder de leden nog een aantal onduidelijkheden over de financiële aspecten van het Bestuursakkoord te bestaan. Daarom is in deze ledenbrief een nadere toelichting over de financiële aspecten van het Bestuursakkoord opgenomen.

In het Bestuursakkoord is in bijlage 3.2 C de ontwikkeling van het gemeentefonds samengevat. De bijlage bevat een gecompliceerde tabel, waardoor het niet eenvoudig is om een goed beeld van de ontwikkeling te krijgen. Om het inzicht te bevorderen worden in deze toelichting de cijfers uit de bijlage bij het bestuursakkoord herschikt en toegelicht.

Wanneer over het accres van het gemeentefonds wordt gesproken, gaat het om de doorwerking van wijzigingen binnen de rijksbegroting naar het gemeentefonds, volgens de normeringssystematiek (gelijk trap op en gelijk trap af). Belangrijk is dat in de bijlage bij het Bestuursakkoord wordt gewerkt met reële bedragen. Deze worden nog opgehoogd met een vergoeding voor een combinatie van de loon- en prijsontwikkelingen.

Voor een goed inzicht in de cijfers uit Bestuursakkoord is het belangrijk om de financiële stand van zaken op drie verschillende tijdstippen in kaart te brengen. Daarna worden de verschillende cijferreeksen met elkaar in verband gebracht. De volgende standen worden nader toegelicht:

- stand septembercirculaire 2006. De cijfers uit deze circulaire weerspiegelen de stand van de Miljoenennota 2007. Veel gemeenten hebben deze cijfers in hun begroting 2007 en meerjarenraming 2008-2011 verwerkt.
- stand Coalitieakkoord (februari 2007). Bij het Coalitieakkoord van het nieuwe kabinet werd aangegeven hoe het akkoord doorwerkt in het accres gemeentefonds.
- stand Bestuursakkoord (juni 2007). In het Bestuursakkoord worden cijfers uit het Coalitieakkoord nader ingevuld en worden tussen kabinet en VNG nadere (financiële) afspraken gemaakt over enkele actuele dossiers.

Stand septembercirculaire 2006

De ontwikkelingen uit de rijksbegroting 2007 en de meerjarenraming van het Rijk (stand Miljoenennota 2007) werken door in het accres gemeentefonds en zijn verwerkt in de septembercirculaire 2006. Het is belangrijk om op te merken dat niet vast stond dat in het gemeentefonds kon worden voortgebouwd op de cijfers uit de septembercirculaire. In het Bestuursakkoord is echter expliciet vastgelegd dat de normeringssystematiek in de komende vier jaar wordt gehandhaafd. Door deze afspraak is bereikt dat de accessen uit de septembercirculaire kunnen worden betrokken bij de berekening van de financiële ruimte voor de gemeenten in de jaren 2008-2011.

Dit betekent dat zowel het effect van de intensiveringen en van de ombuigingen over alle gemeenten wordt verdeeld naar rato van hun gewicht in het gemeentefonds, zodat elke gemeente een evenredig deel van de € 550 miljoen ontvangt. Hierdoor ontstaat voor gemeenten een aanmerkelijk positiever financieel beeld dan met de stand van het coalitieakkoord.

In de financiële bijlage bij het bestuursakkoord zijn meer aanpassingen opgenomen, naar aanleiding van ontwikkelingen die zich voordeden na het verschijnen van het Coalitieakkoord. Zij worden in tabel 3 samengevat, onder de noemer effecten Bestuursakkoord.

Tabel 3. Effecten Bestuursakkoord op gemeentefonds (in mln. euro's, reële ruimte)

		2008	2009	2010	2011
Herberekening Coalitieakkoord	+/+	181	197	282	280
Herberekening aandeel Gf/Pf	+/+	2	19	23	48
Nieuwe MLT/CPB	+/+	95	93	44	91
Dijkstalgeden	+/+	19	19	19	19
Totaal	+/+	297	328	368	438

De oorzaak van de toevoegingen uit tabel 3 is divers.

Herberekening Coalitieakkoord: de doorwerking van enkele beleidsintensiveringen in het Coalitieakkoord was aanvankelijk nog niet meegenomen in de groeicijfers van het gemeentefonds. In verband daarmee wordt € 280 miljoen aanvullend aan het gemeentefonds toegevoegd. Het bedrag wordt op de rijksbegroting gevonden door een verlaging van de voor deze taken opgenomen bedragen in het Coalitieakkoord. Het gaat om de beleidsterreinen jeugd en gezin, armoedebeleid en onderwijs.

Herberekening aandeel Gf/Pf: de normeringssystematiek geldt niet alleen voor het gemeentefonds, maar ook voor het provinciefonds. In het Coalitieakkoord wordt de ontwikkeling van beide fondsen samengepakt. Bij het splitsen van de cijfers blijkt het aandeel van het gemeentefonds hoger uit te vallen dan eerder berekend. In 2011 gaat het om € 48 miljoen.

Nieuwe MLT/CPB: de effecten van de nieuwe middellange termijnprognose (MLT) van het Centraal Planbureau (CPB) werken door in het gemeentefonds. In 2011 gaat het om € 91 miljoen.

Dijkstalgeden: de vergoeding voor politieke ambtsdragers (burgemeester, wethouders en gemeenteraadsleden) wordt verhoogd in 2008. Ter compensatie ontvangen de gemeenten deze zgn. Dijkstalgeden. Omdat de bestemming van dit bedrag vastligt, heeft deze post geen effect op de omvang van de algemene middelen van de gemeenten.

Per saldo belooft het financiële effect van de in het Bestuursakkoord vastgelegde afspraken € 438 miljoen. Het gaat hierbij om reële cijfers, zoals alle cijfers die in deze paragraaf worden genoemd. Verder is, zoals eerder vermeld, in het Bestuursakkoord vastgelegd dat de beoogde gerichte verdeling van € 550 miljoen van de baan is.

Totaalstand septembercirculaire, Coalitieakkoord en Bestuursakkoord

In bijlage 3.2 C van het Bestuursakkoord komen de cijfers bij elkaar, die hiervoor in de tabellen 1, 2 en 3 afzonderlijk zijn opgenomen. In tabel 4 hieronder worden de totalen van tabellen 1, 2 en 3 opgeteld. Het gaat nog altijd om reële bedragen.

Tabel 4. Totaal effect op gemeentefonds (in mln. euro's, reële ruimte)

		2008	2009	2010	2011
Stand septembercirculaire (totaal tabel 1)	+/+	253	435	551	611
Stand Coalitieakkoord (totaal tabel 2)		- 172	- 93	-60	+44
Stand Bestuursakkoord (totaal tabel 3)	+/+	297	328	368	438
Totaal²	+/+	379	670	858	1.091

De gemeenten hebben in 2011 structureel in totaal bijna € 1,1 miljard reëel beschikbaar aan nieuw geld. In nominale termen komt dit bedrag, door nog toe te kennen compensatie voor loon- en prijsstijgingen, aanzienlijk hoger uit. In de junicirculaire gemeentefonds 2007 is bekend gemaakt dat de nominale groei in 2011, gerekend over de jaren 2008-2011, volgens de huidige prognoses € 1.832 miljoen bedraagt.

In Tabel 5 wordt de nominale ontwikkeling van de groei van het gemeentefonds geschetst. Wanneer daarvan de beschikbare bedragen voor loon- en prijsontwikkeling van worden afgetrokken, dan resteert de reële groei van het gemeentefonds. Daarmee komen wij weer uit op de totaalbedragen uit de bijlage in het Bestuursakkoord.

Tabel 5. Totale groei gemeentefonds (in mln. euro's, nominale en reële ruimte)

		2008	2009	2010	2011
Nominale groei gemeentefonds	+/+	619	1.112	1.494	1.832
Beschikbaar voor loon- en prijsontwikkeling	-/-	240	442	636	741
Reële groei gemeentefonds	+/+	379	670	858	1.091

Met de beschikbare € 1,8 miljard nominaal in 2011 is er sprake van een aanzienlijke extra ruimte in het gemeentefonds. Hiertegenover staat dat in de onderhandelingen met het Rijk is overeengekomen dat de bestaande claims van de gemeenten, voor zover ze binnen de scope van het Bestuursakkoord vallen, niet worden gehonoreerd. Het gaat om claims op het terrein van openbare orde en veiligheid (€ 115 miljoen in 2007, € 220 miljoen in 2010), arbeidstijdenwet brandweer (€ 23 miljoen in 2007) en huiselijk geweld (bedrag nog niet precies in kaart gebracht).

De genoemde bedragen voor openbare orde en veiligheid en arbeidstijdenwet leiden wel tot een herverdeling in het gemeentefonds. Gemeenten die op deze punten hogere uitgaven hebben, ontvangen hiervoor compensatie uit een gerichte verdeling van het accres. In de junicirculaire gemeentefonds 2007 wordt dit toegelicht. Voor nieuwe taken die aan gemeenten worden toebedeeld na het sluiten van het Bestuursakkoord blijft artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet onverkort van toepassing. Dat betekent dat nieuwe taken voor gemeenten door het Rijk financieel worden gecompenseerd.

² Door afrondingsverschillen kan het totaal licht afwijken van de som der delen.

De aanvullende bedragen die op grond van het Coalitieakkoord of van het Bestuursakkoord in het gemeentefonds vloeien, worden niet geoormerkt of gericht verdeeld. Een deel zal in de praktijk moeten worden ingezet om de groei van het gemeentelijke areaal op te vangen. Meer inwoners, meer woningen enz. leiden tot hogere uitgaven. Het overige is beschikbaar als algemeen dekkingsmiddel voor de gemeenten. Met het Rijk zijn in het Bestuursakkoord wel enkele maatschappelijke knelpunten benoemd die ook de aandacht van de gemeenten vragen. Genoemd worden zorg, openbare orde en veiligheid, wijken, onderwijs, armoede en schuldhulpverlening en jeugd en gezin. Voor de gemeenten en het Rijk liggen hier gezamenlijke opgaven, zowel beleidmatig als financieel. Dit alles in de veronderstelling dat binnen de verschillende overheden de prioriteiten voor een belangrijk deel op dezelfde gebieden liggen. Niet bij decreet of convenant, maar omdat er belangrijke parallellen zijn in de manier waarop Rijk en gemeenten naar de maatschappij kijken en oplossingen voor knelpunten definiëren. De gemeenten leggen geen verantwoording af aan Den Haag over de inzet van de aanvullende middelen. De uitgaven worden niet gemonitord, en er wordt niet achteraf afgerekend. Elke gemeente bepaalt dus eigenstandig hoe de middelen uit het gemeentefonds worden ingezet. In de gemeenteraad vindt de definitieve afweging over aanwending plaats en in de gemeenteraad worden de resultaten beoordeeld.

In het Bestuursakkoord is afgesproken dat er behalve via het accres van het gemeentefonds in de komende jaren ook nog andere geldstromen naar de gemeenten zullen vloeien. In het oog springt daarbij de belangrijke rol die gemeenten zullen vervullen op het terrein van jeugd en gezin en participatie. Over de gelden voor participatie is in het kader van de afspraken over het I-deel met het kabinet overeengekomen dat gemeenten het voordeel dat zij hebben (als gevolg van een hogere uitstroom uit de Bijstand dan in de augustusraming van het CPB voorzien) gedurende vier jaar kunnen vasthouden. Uitgaande van een uitstroom van 75.000 en de huidige CPB-raming kan dat bedrag oplopen tot enkele honderden miljoenen.

Er komt een brede doeluitkering jeugd en gezin, waarin wordt opgenomen de regeling specifieke uitkering jeugdgezondheidszorg (€ 186 miljoen), de tijdelijke uitkering preventief jeugdbeleid (max. € 10 miljoen) en de incidentele middelen uit de Impuls Opvoedondersteuning (€ 15 miljoen). Hieraan wordt nog € 100 miljoen uit het Coalitieakkoord (enveloppe Jeugd en Gezin) toegevoegd. Deze brede doeluitkering wordt vervolgens als decentralisatie-uitkering toegevoegd aan het gemeentefonds. Daarbij wordt ook een inzet van de gemeenten verwacht ten laste van het accres gemeentefonds. Deze inzet is bepaald op € 100 miljoen.

Verder komt er geld voor het Elektronisch kinddossier en de Verwijsindex, oplopend naar € 20 miljoen in 2011. Ook dit bedrag wordt toegevoegd aan het gemeentefonds en is daarmee vrij besteedbaar. Gemeenten krijgen wel de wettelijke verplichting om het Elektronisch kinddossier en de Verwijsindex in te voeren. Wanneer alle hier genoemde bedragen worden opgeteld dan hebben de gemeenten voor jeugd en gezin € 444 miljoen beschikbaar in 2011.